

Dypdykk i Elevundersøkelsen

Elevkulturen har blitt tøffere

Funnene i denne rapporten tyder på at elevkulturen på barne- og ungdomsskole er preget av tøffere språkbruk og tydelige sosiale hierarkier enn tidligere.

RAPPORT | Sist endret: 24.02.2026

Tittel:

Mobbing i en hardere elevkultur. Elevenes og de ansattes erfaringer med skolemiljø, utenforskap og rapportering

Rapporten:

Last ned rapporten hos NTNU Samfunnsforskning

Forfatter:

Christian Wendelborg, Siri Mordal og Sonia Tangen

ISBN:

978-82-7570-803-6 (Nettutgave)

Utgiver:

NTNU Samfunnsforskning

År:

2026

Hovedfunn

Elevundersøkelsen

Elevundersøkelsen gjennomføres årlig. Svarene elevene gir, analyseres i flere ulike rapporter hvert år.

[Her finner du en oversikt over disse rapportene](#)

- Elevenes oppfattelse av hva som er mobbing ser ut til å være uendret.
- Mobilfri praksis oppleves å gi umiddelbar positiv effekt – men løser ikke alt.

- Ansatte i skolen står i et krysspress mellom ulike hensyn.
- Forebygging må forstås som et langsiktig arbeid med kultur, relasjoner og samarbeid med hjemmene

Elevenes oppfattelse av hva som er mobbing ser ut til å være uendret

Selv om antallet rapporterte mobbesaker gikk noe ned høsten 2025, har det vært en økning de siste årene sammenlignet med tidligere perioder. Dette gir grunnlag for å stille spørsmål ved om elevenes forståelse av hva mobbing innebærer har endret seg, og om dette påvirker hvordan de rapporterer mobbing i Elevundersøkelsen.

Flere av de ansatte som er intervjuet i denne studien gir uttrykk for at elevene framstår som mindre motstandsdyktige og raskt tar til orde for at noe er mobbing. Samlet sett viser dette studiet heller at elevkulturen er preget av tøffere språkbruk og tydelige sosiale hierarkier enn tidligere. Både elever og ansatte mener at sosiale medier spiller en rolle i å forsterke denne utviklingen. Mange krenkelser og små episoder kan over tid bygge seg opp til et mønster av utenforskap og mistriivsel.

Elevene forteller i intervjuer at de skiller mellom mobbing, utestenging, erting og såkalt «roasting», selv om de i dagligtalen kan være mer uklare. De beskriver at utestenging kan være mobbing, men ikke nødvendigvis. Denne formen for mobbing er mindre synlig, og både ansatte og elever mener at det er dette som øker. Elevene legger fortsatt vekt på at mobbing innebærer gjentatte negative handlinger over tid, der den som utsettes har begrensede muligheter til å forsvare seg. Dette er i tråd med definisjonen brukt i Elevundersøkelsen, og utfordrer forestillingen om at økt rapportering av mobbing først og fremst skyldes at elever har blitt mer tilbøyelige til å melde fra.

Hele miljøet påvirkes der mobbing forekommer

Rapporten inneholder også en reanalyse av Elevundersøkelsen fra 2016 til 2024. Denne analysen viser at elever som har blitt mobbet har lavere trivsel, og at hele elevgruppen påvirkes negativt på skoler med mye mobbing. Trivselen er stabilt lav hos de som rapporterer mobbing, mens den har sunket blant elever som ikke rapporterer mobbing – særlig på skoler med mye mobbing. Arbeidet for et trygt skolemiljø må derfor omfatte alle elever. At trivsel for de som rapportere om mobbing er stabilt, understøtter funnet om at eleven ikke har endret oppfatning av hva som er mobbing.

Mobilfri praksis virker positivt for skolemiljøet, men løser ikke alt

Mobilfri skole ser ut til å gi elevene et viktig «pusterom», viser intervjuer med skolens ansatte. De opplever at mobilfri skole gir en umiddelbar effekt, men understreker samtidig dette ikke løser alt. Mobbing og uønskede hendelser forgår på tvers av arenaer og tas med inn i skolehverdagen. Det innebærer at hendelser utenom skoletiden, som i spill, sosiale medier, fritidsaktiviteter og på skoleveien, påvirker hvordan elevene har det på skolen. De ansatte må derfor i stor grad håndtere også det har skjedd utenom skoletiden. Det kan være krevende å finne ut i ettertid hva som har skjedd.

Ansatte i skolen i et krysspress mellom ulike hensyn

Det oppstår ofte spenninger mellom elevenes egen forståelse av situasjoner, de ansattes vurderinger, foreldrenes forventninger og de formelle kravene i lovverket. Skoleledere og ansatte ser ut til å ha god kjennskap til regelverket for skolemiljø, men opplever at det kan være krevende å etterleve dette i praksis. I tillegg har også foreldrenes forventninger til skolens håndtering av slike saker økt, noe som forsterker utfordringene skolene møter i hverdagen.

Forebygging må forstås som et langsiktig arbeid med kultur, relasjoner og samarbeid med hjemmene

Skolene beskriver forebygging som et hverdagsarbeid som må være vevd inn i den daglige praksis. Det handler om å jobbe med relasjoner, være oppmerksomhet på sosiale hierarkier, samt systematisk språk og normarbeid, organisering av uteområder og en aktiv involvering av elever og foreldre.

Om rapporten

Rapporten bygger på et casestudie hvor forskerne både har benyttet kvalitative og kvantitative metoder.

Forskerne har gjennomført fire case, på henholdsvis to barneskoler og to ungdomskoler. Skolen har variert i størrelse og hvorvidt de lå i urbane eller rurale strøk. De kvalitative dataene er basert på workshops med omkring 100

elever, og gruppeintervjuer av til sammen 27 personer fra skoleledelsen og ansatte på skolen (hovedsakelig lærere og skolemiljøteam).

For å supplere de kvalitative funnene ble det også gjennomført en spørreundersøkelse på nett for de elevene som deltok på workshopen. I tillegg har forskerne foretatt en reanalyse av Elevundersøkelsen fra 2016 til 2024.

Formålet med dypdykkene er å belyse utvalgte tema knyttet til Elevundersøkelsen. Tema bestemmes av Utdanningsdirektoratet i samarbeid med forskerne.